

MASARYKOVA UNIVERZITA

Filozofická fakulta
Ústav hudební vědy

Teorie interaktivních médií

Subkultúra - Punk

Vyučující: Mgr. David Balarin
Predmet: Úvod do uměnovědných studií
Meno: Katarína Jarošová
UČO: 438294
Rok: 2015

Subkultúra

Termín subkultúra slúži ako označenie menšinovej skupiny ľudí, ktorá sa svojimi vonkajšími prejavmi a správaním odlišuje od hlavnej, dominantnej kultúry. Medzi takéto vonkajšie prejavy patrí napríklad spôsob obliekania a česania, maľovanie sa, nosenie neobyčajných módných doplnkov a tak isto počúvanie istého charakteristického žánru hudby a iné. Všetky tieto prejavy sa vzťahujú k špecifickému životnému štýlu daných sociálnych skupín, ktorým chcú vyjadriť svoje pocity, názory, životné postoje, hodnoty a tak isto aj umelecké cítenie. Subkultúra okrem toho, že sa odchyľuje od dominantnej kultúry, istého normálu, sa často-krát dostáva do jej opozície. Najčastejšie je vytváranie subkultúr spojené s mladšími generáciami.

Subkultúra punk

V tejto semestrálnej práci som sa rozhodla aplikovať slovníkové heslo Subkultúra na konkrétnu subkultúru a to PUNK. Punk ako subkultúra, ale aj ako hudobné hnutie, sa začína formovať v druhej polovici 70. rokov (presnejšie v rokoch 1976 a 1977) postupne v Amerike a v Anglincku. Jeho pôvod súvisí so vznikom rovnomeného hudobného žánru, ktorý ale v tej dobe nebol úplne vo všetkých krajinách tolerovaný a vôbec sprístupnený poslucháčom, preto bolo jeho šírenie celkom obtiažné. Do bývalého Československa sa mu aj napriek železnej opone podarilo dostať a to vďaka organizácii Jazzová sekcia a hudobným časopisom ako napríklad Melody Maker.

Punk vzniká ako reakcia bezradnej mladej generácie na vtedajšiu krízu. Bol to jeden zo spôsobov ako v tom čase vyjadriť svoj nesúhlas s komerciou, rasovou diskrimináciou, politickou situáciou a rovnako vojnou. Táto generácia, nazývaná tiež Nová vlna, mala za cieľ šíriť osvetu nekomerčnému umeniu. Nesmiem zabudnúť spomenúť, že toto šírenie sa nezaobišlo bez pozorovateľných sklonov ako k nihilizmu tak k bohemizmu. Na bezradnosť mladej vlny výstižne poukazuje aj jedno z punkových obľúbených hesiel "No Future". Rovnako obľúbeným a často používaným bolo aj heslo "Punk is not dead" a anarchistický symbol A v kruhu.

Nová vlna bola rebelskou vlnou. Punkeri, mladí ľudia z ulice, ktorí sa rozhodli prejaviť, rebelovali okrem už vyššie spomínaným skutočností aj voči konvenčnému životu strednej vrstvy, voči kultúrnym hodnotám a uhladenosti. Dominantnú kultúru odmietali predovšetkým pre jej bezduché zameranie na zisk. Ich protest spočíval aj v tom, že viedli bohémsky spôsob života plný drog, sexu a rock 'n' rollu, jedným slovom boli nespútaní. Popierali mravné a spoločenské pravdy a normy, čím jasne zdôrazňovali svoje nihilistické tendencie.

Rebelstvo bolo patrične badateľné nie len v ich správaní ale aj v spôsobe obliekania, v punkerskej móde. Výstrednosť bola pre punkerov ich druhým ja a taktiež jednou z hlavných

charakteristik tejto subkultúry. Ich cieľom bolo čo najviac šokovať. Správny punker sa nezaobišiel bez poriadnej koženej, vybíjanej bundy (takzvanej sidovky, pomenovanej podľa Sida Vicioussa zo Sex Pistols), ktorá bola zdobená nápismi a kresbami obľúbených punkových kapiel. Medzi ďalšie neodmysliteľné súčasti punkerského outfitu patrili kratšie obťahnuté roztrhané riflové nohavice, farebné roztrhaného tričká a ťažké topánok ako kanady alebo martensky. Spínacie špendlíky, reťaze, placky, nášivky, ostne a náušnice v ušiach boli skoro u každého samozrejmosťou. Ďalším veľmi dôležitým rysom je extravagantný účes, takzvané číro, vytvorené pomocou tužidiel a gélov pozdĺž hlavy, takže väčšina z nich si nechávala narásť dlhšie vlasy. Niektorí si ich dokonca aj farbili. Polemiky o tom či má byť správny punker aj špinavý, respektíve jeho oblečenie sa vedú stále. Ja si osobne myslím, že to bolo skôr individuálne, určite to nebol jeden z hlavných rysov punku.

Nesmiem zabudnúť dodať, že aj napriek spomínaným zovšeobecneným charakteristikám výstrednej punkerskej módy, punkeri nevyzerali jeden ako druhý. Oni práve dosť dbali na to, aby si každý jeden z nich zanechal vlastnú identitu, aby bol každý sám sebou. Jedinečnosť bola pre nich veľmi dôležitá rovnako ako to, aby sa na nikoho nehrali. Preto nemôžeme hovoriť o tom, že boli uniformovaní, každý jeden z nich bol svojím spôsobom originálom.

Už na začiatku spomínaný hudobný žáner punk bol charakteristický klasicky výstrednosťou a náročnými, rýchlymi pesničkami plnými satiry s protipolitickým zameraním.

Dnes sa punk už nedá porovnať z niekdajším punkom, ktorý vychádzal z iného spoločensko-sociálneho pozadia ako máme dnes. Stáva sa z neho skôr móda bez hlbšieho presvedčenia. Dokonca môžeme hovoriť aj o oveľa väčšej agresii v prejavoch súčasných punkerov, ktorý takto len ukazujú skutočnú neznalosť, toho o čom punk v skutočnosti znamená.

Literatúra

JANDOUREK, Jan. 2007. Sociologický slovník. Praha: Portál.

LOJDOVÁ, Kateřina. 2011. Současné prostředí subkultur – punk. Brno: Masarykova Univerzita.
Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/capv2011/sbornikprispevku/lojdova.pdf> (2.1.2015)

MISTRÍK, Enrich. 2007. Estetický slovník [online]. Bratislava. Dostupné z:
<http://www.estetickyslovník.sk/> (2.1.2015)

Vladimír 518. 2013. KMENY 0. Praha: Big Boss, Yinachi.